

Julkisen henkilöliikenteen tulevaisuusnäkymät

Itä-Suomen liikennejärjestelmäpäivät
Kuopio 27.10.2016

Olli-Pekka Rantala

Liikenteen palveluistuminen

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Ajoneuvojen omistamisesta liikkumispalvelujen kulutukseen

- Liikenne on asumisen jälkeen toiseksi suurin kulutuserä suomalaisissa kotitalouksissa
 - Kotitaloudet käyttävät keskimäärin 6 111 € liikenteeseen joka vuosi
 - Tämä on 17 % kaikista kulutusmenoista
- Valtaosa liikenteen kulutuksesta kohdistuu ajoneuvojen hankintaan ja käyttöön
 - Kotitaloudet käyttävät kuljetuspalveluihin keskimäärin vain 15 % liikennemennoistaan
- Yksityisautoilun kulkutapaosuus on Suomessa poikkeuksellisen korkea, 84 prosenttia
 - Yksityisautojen käyttöaste on hyvin matala, sillä ne ovat käyttämättömänä 95 % ajasta
- Digitalisaatio ja sen myötä syntyvät uudet palvelut mahdollistavat nykyistä huomattavasti useammalle autosta luopumisen ja siirtymisen julkisen liikenteen käyttäjäksi
 - MaaS-palvelut, matkaketjupalvelut, yhteiskäyttöautot, kimpakkyytipalvelut pian helposti kaikkien saatavilla
- Yksityisautoilusta luopuminen voi tuoda merkittäviä säästöjä kotitalouksille

Avoin tieto edistää uusien palvelujen syntymistä

- Tieto on viides liikennemuoto!
- Suomella mahdollisuus olla maa, jossa kehitetään uusia tiedon käyttöön perustuvia palveluita ja liiketoimintamalleja
- Toistaiseksi olemassa on vain vähän säännöksiä, joiden tavoitteena on edistää tiedon käyttöä
- Liikennekaaressa ensimmäiset askeleet
 - Liikkumispalvelun tarjoajan on avattava olennaiset tiedot muiden palveluntarjoajien saataville
 - Mm. reitit, aikataulut, pysäkit, hinnat, palveluiden saatavuus ja esteettömyystiedot
 - Täsmennetään valtioneuvoston asetuksella, erilaisissa palveluissa olennaisia eri tiedot
- Sama tieto täytyy avata vain kerran

Liikennekaari

Paremmat ja
joustavammat
palvelut

PALVELUT

MaaS-operaattorit,
sovellukset,
kyydinvälitys yms.

Tiedon
hyödyntäminen
ja sääntely

TIETO

Digitaalisten palveluiden mahdollistaminen:
ohjelmointirajapinnat, avoin data, tiedon
yhteentoimivuus

Kevyempi
sääntely ja
markkinoille
pääsy

Liikenne- ja viestintäverkot

Viranomaisvetoisesta
liikenteestä markkinaehtoiseihin
palveluihin, joita julkiset
hankinnat täydentävät

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Liikennekaari helpottaa markkinoille tuloa ja madaltaa liikennemuotojen välisiä raja-aitoja

- Henkilöliikenteen harjoittamiseen linja-autolla tarvitaan jatkossa vain yksi lupa, henkilöliikennelupa
 - Oikeuttaa myös taksi- ja tavaraliikenteen harjoittamiseen
- Taksiliikenteessä uusien yritysten alalle tulo ja nykyisten yritysten toiminnan laajentaminen helpottuu merkittävästi, kun lupakiintiöt poistuvat
 - Yhdessä hinta-, asemapaikka- ja päivystyssäätelyn muutosten kanssa mahdollistaa uudenlaisten palvelukonseptien kehittämisen
- Tavaraliikenteessä lupavaatimus poistuu pakettiautoilta ja alle 60 km/h kulkevilta traktoreilta
- Yrittäjäkurssivaatimukset poistuvat ja kuljettajien ammattipätevyysvaatimuksia kevennetään

Henkilöjunalienteen kilpailun avaamisella lisää palvelua raiteille

- Pyrkimyksenä luoda edellytykset rautateiden henkilöliikenteen kilpailun avaamiselle vuoden 2016 aikana
- Yleisenä tavoitteena joukkoliikenteen ja etenkin ympäristöystävällisen rautatieliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen
 - Suomessa kulkumuoto-osuus on alle 5 prosenttia, kun vastaava osuus esimerkiksi Ruotsissa ja Britanniassa on 9-10 prosenttia
 - Junien käyttöaste on alle 40 prosenttia
 - Rataverkko EU:n kuuden vähiten käytetyn joukossa
- Osto- ja velvoiteliikennettä tarvitaan henkilöliikenteessä jatkossakin ja ne eivät tule poistumaan, vaikka kilpailu avautuisikin
 - Julkisia varoja on pystyttävä käyttämään nykyistä tehokkaammin, jotta palvelutaso pystytään turvaamaan
- Velvoiteliikennettä täydennettiin juuri vuodelle 2017
 - Ministeriö kartoitti laajasti alueiden näkemyksiä, kun velvoitekokonaisuutta valmisteltiin
 - Tavoitteena oli löytää kestävä malli liikennekokonaisuudesta, jota voidaan pitää lähtökohtana myös uudessa markkinatilanteessa
 - Päätöksen myötä Itä-Suomessa lisättiin junia mm. Kuopion ja Kouvolan, Savonlinnan ja Parikkalan sekä Joensuun ja Varkauden välille
- Tehokkaat rautatiepalvelut luovat nykyistä paremmat edellytykset kansantalouden kasvulle
 - Kilpaillut markkinat monopolimarkkinoita tehokkaampi tapa vastata asiakkaiden tarpeisiin
 - Kokonaismarkkinat kasvavat kun toimijoita enemmän Investoinnit ja työllisyyden kasvu toimialalla.
 - Teollisuuden logistiikalle nykyistä monipuolisemmin palveluja

Uusia mahdollisuuksia myös julkisiin hankintoihin

- Uudet palvelut ja käynnissä olevat isot kokonaisuudistukset tuovat uusia mahdollisuuksia myös julkisiin hankintoihin ja julkisesti tuettuun liikenteeseen
- Myös viranomaishankinnoissa on kyettävä nykyistä paremmin vastaamaan kansalaisten todellisiin liikkumistarpeisiin
 - Kulkumuotokohtaisista hankinnoista yleiseen palvelutasoon ja matkaketjuihin
 - Digitalisaation ja esimerkiksi kutsupohjaisten palvelujen täysimääräinen hyödyntäminen
 - Nykyistä laajemmat hankintakokonaisuudet ja yhdistellyt kuljetukset

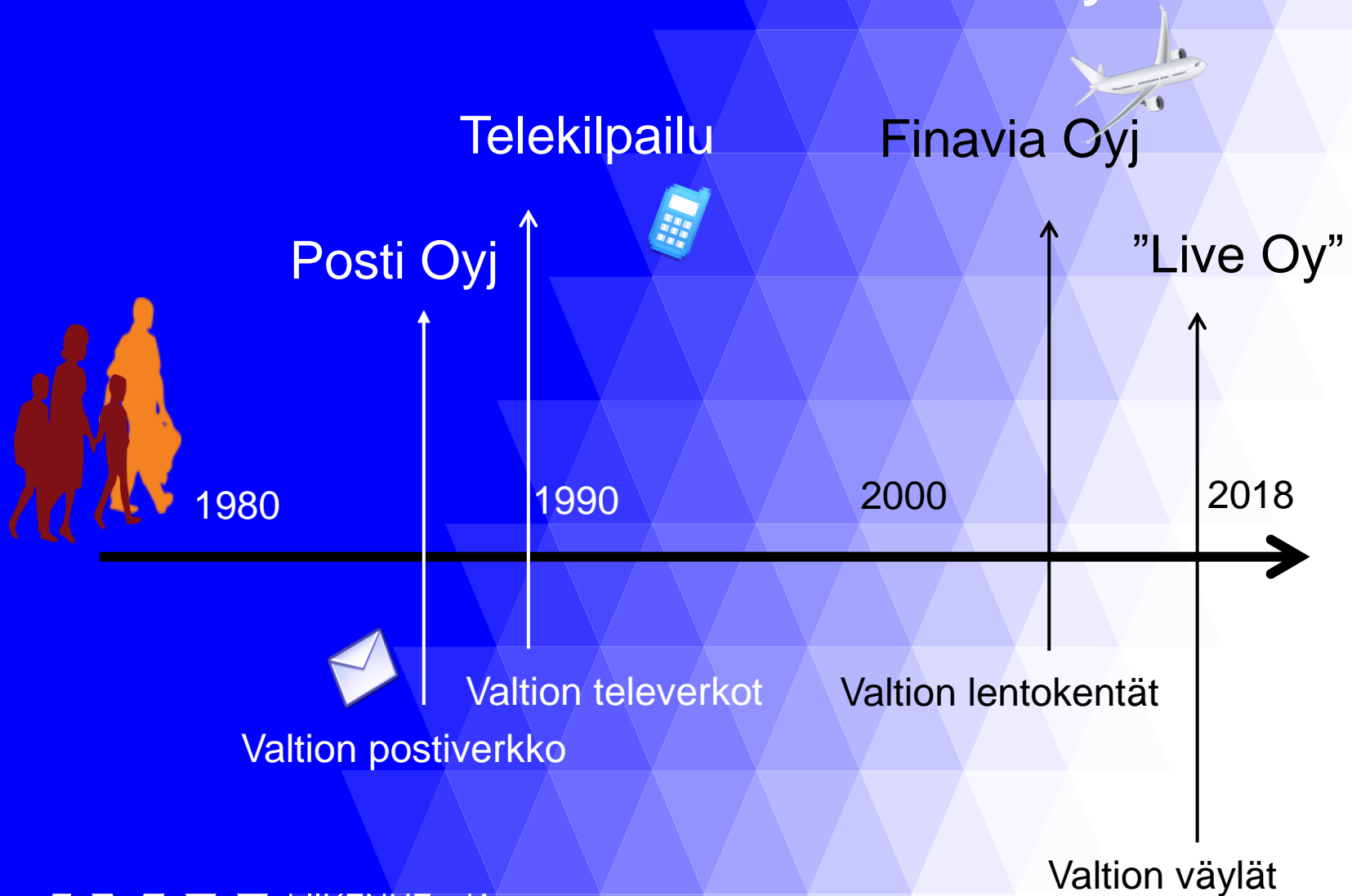
A photograph of two young children with blonde hair, wearing white long-sleeved shirts and grey patterned vests, leaning towards each other and whispering. They are in a modern, blue-lit environment, possibly a train or a futuristic interior, with a dark window or partition between them. The background is dark with some blue and yellow light sources.

Muita tulevaisuuden kannalta merkittäviä hankkeita ja trendejä

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Liikenneverkkohanke - Muutoksen vuosikymmenet

Likenneverkko-hanke ...kenties tulevaisuudessa?

Asiaksmaksu avaimet käteen pakettina on toimiva vaihtoehto myös meidän kulumilla, sanoo Matias Tyyskänen Kainuusta.

Budjettiriihi 2019: Liikenteen verot puolittuvat

Lue perhe Suomisen tyylikkäästä mummolamatkasta. Edullinen ja siisti yhteiskäyttöauto kuudelle on hyvä vaihtoehto omalle pikkuautolle.

Ulkomaan rahaa virtaa Pohjois-Suomen tieverkkoon

Liikenteen kustannukset neljänneksen edellisvuotta pienemmät Kaakkois-Suomen alueella – "asiaksmaksut näkyvät tulovirtana"

Liikenneselvitys: Satamien toiminta monipuolistunut ja toimialalle tullut uusia yrittäjiä

Gallupin yllätystulos – kansa tyytyväinen, Ruuhka-Suomen teillä tilaa

Liikenneprofessori: Investoijan näkökulmasta Suomen liikennemarkkinat ovat Pohjois-Euroopan kiinnostavimmat

klo 08:57

Väylähankkeisiin uusia rahoitusratkaisuja, korjausvelka vihdoin laskusuuntaan

sanoo tilastokeskuksen asiantuntija ja jatkaa, että kansalaiset ovat selvästi ottaneet liikenteen palveluoperaattoreiden tarjoaman laajasti käyttöön. Esimerkiksi Turku-Kuopio välille on valittavana kymmeniä liikennepaketteja, jotka tulevat oman auton käyttöä edullisemmaksi ja tarkoituksenmukaisemmaksi.

7.10.2020

Liikenne 2.3.2020

Autojen maahantuoja tyytyväisiä: Vähäpäästöiset autot ennätys suosittuja

Kaupungistuminen on sekä haaste että mahdollisuus julkiselle liikenteelle

- Suomi on harvaan asuttu maa, mikä luo haasteita matkustajavirroista elävälle joukkoliikenteelle
 - Jos Suomi jaetaan 250x250 ruutuihin, vain 6,7 % näistä on asuttuja!
 - Väestön keskittyminen tulee vain lisääntymään
 - Kaupunkien väestömäärä on kasvanut yli 20 % viimeisen 25 vuoden aikana, maaseutujen vähentynyt 10 %
- Tulevaisuudessa kaupunkirakenne tiivistyy ja laajenee samanaikaisesti
 - Väestö hakeutuu kantakaupunkeihin ja lähialueille nopeiden liikenneyhteyksien varrelle
 - Liikkuminen työmarkkina-alueiden välillä korostuu
 - Työssäkäyntialueina 45-60 min vyöhykkeet
 - Runkoyhteyksien rakentaminen ja tuottaminen kannattavaa väestökeskittymien välille
- Haasteena maaseudun palvelujen turvaaminen
 - Käyttäjämäärien vähentyessä nykyiset runkolinjat eivät ole enää kannattava tapa järjestää liikennettä
 - Jo nyt on nähtävissä, etteivät tiukasti aikatauluun ja tiettyyn kulkumuotoon sidotut palvelut tarjoa riittävää palvelutasoa
 - Jatkossa hyödynnettävä digitaalisia palveluja, jotta pienempiäkin matkustajavirtoja saadaan yhdisteltyä

Teknologinen kehitys muovaa yhteiskuntaa – työ nyt ja huomenna?

- Työ ja opiskelu on entistä vähemmän sidottu aikaan ja paikkaan
- Liikenteen kannalta tämä saattaa luoda omia haasteitaan: matkustajavirrat pienenevät ja jakaantuvat tasaisemmin pitkin päivää
 - Muutaman runkolinjan turvaaminen ei enää riitä
 - Kaupunkiseutujen sisäinen joukkoliikenne korostuu
 - Tarvitaan nykyistä joustavampia palveluja

Jakamistalous ja automatisaatio

- ”Elämme aikaa, jossa maailman suurin kauppa (Alibaba) ei omista yhtään kauppaa tai varastoa, maailman suurin hotellyhtiö (Airbnb) ei omista hotellia tai huoneita ja maailman suurin taksiyhtiö (Uber) ei omista autoja”
 - Jakamis- ja alustatalous ovat jo nyt ilmiöinä äärimmäisen laajalle levinnyt ja muuttaa merkittävästi omistamisen ja kuluttamisen suhdetta
 - Alustatalous on synnyttänyt uusia liiketoimintamuotoja, kuten ateriapakettipalveluja
- Automatisaatio tulee olemaan äärimmäisen merkittävä muutostekijä etenkin liikenteessä
 - Automaattiautoja on jo liikenteessä ja ne tulevat yleistymään nopeasti
 - Automaattiautojen yleistyminen johtaa autojen määrän sekä teiden, katujen ja parkkipaikkojen vähenemiseen

Visio tulevaisuuteen

- Visio liikenne- ja viestintäjärjestelmän tilasta 2030 ja 2050
- Esko Aho, Lauri Lyly ja Inka Mero
- Aikataulu 4/2017
- Tavoitetila ja keinot siihen pääsemiseksi